

naným příslušenstvím do spoluvlastnictví s Josefem V-em pod výminkou, že splní dražební podmínky (§ 156 druhý odstavec ex. ř.). Pro nesplnění dražebních podmínek nastala však opět dražba (§ 154 ex. ř.) a příklep pozbyl účinnosti (§ 157 ex. ř.). Tím pominulo vlastnické právo vydražitelů pod podmínkou nabytí a pominulo i určení strojů a nástrojů jako příslušenství nemovitosti, které spoluvydražitel D. uvedl ve spojení s nemovitostí po první dražbě v předpokladu, že mu zůstane, poněvadž i toto spojení bylo samozřejmě podmíněným, závislým na tom, že se žalobcem nabytí vlastnictví stane definitivním, neboť nebylo ani tvrzeno, že vydražitel D. chtěl věci, o něž jde, budoucímu vydražiteli (relitanti) darovati a tudíž na nemovitosti ponechat, i kdyby jí definitivně do vlastnictví nenabyl. Na tom nemůže nic změnit knihovní poznámka, že »veškeré na realitu za účelem provozu živnosti stolařské, hodinářské a brusirny skla vnesené stroje a náčiní tvoří hmotně a právně příslušenství této nemovitosti«, poněvadž nelze takovouto poznámkou změnit zákonné předpoklady pro nabytí povahy příslušenství v §§ 294 až 297 obč. zák. předepsané a nelze jí nahradit nedostatek trvalého vztahu (nástrojů) k nemovitosti. Knihovní poznámka má význam jen v případě § 297 a) obč. zák., o kterýž nejde, že totiž stroje s nemovitostí spojené jsou vlastnictvím jiného než vlastníka nemovitosti, kde pak pro tuto poznámku za příslušenství neplatí. Jest nerozhodno, zda stroje a nástroje byly věcmi samostatnými, volně přenosnými, či zda byly upevněny zazděním, přišroubováním, nebo zabetonováním (motor a vrtačka), nehledíc ani k tomu, že zazdění strojů nebylo žalovanými tvrzeno v řízení před soudem první stolice a tudíž k němu, jako k nepřipustné novotě již odvolací soud právem nepřihlédl. Pokud jde o účinky vyjevovací přísahy žalobcovy a jeho projevů při mobilárních exekucích, jest poukázati ke správným důvodům napadeného usnesení, jež nebyly vyvráceny vývody rekursu. Odvolací soud proto právem neuznal věci žalobcem vindikované za příslušenství nemovitosti žalovanými ukoupené.

Čís. 11154.

Pro nepřipustnost námítky započtení na vyživovací nárok nezáleží na tom, zda se výživné vymáhá podle zákona či podle smlouvy, je-li smlouvou upraven nárok na výživu příslušející ze zákona. Takovým nárokem jest i nárok rozloučené manželky na odškodné (§ 1266 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1931, Rv II 634/30.)

Rozsudkem ze dne 25. června 1928 bylo rozloučeno manželství žalobkyně Friedy M-ové a Otty M-a z viny žalovaného Otty M-a. Žalovaný Otto M. se zavázal platiti žalobkyni měsíční výživné 600 Kč, vždy prvního dne v každém měsíci předem, počínajíc dne 1. června 1928. Žalovaná Helena M-ová přistoupila k tomuto závazku na placení výživného jako rukojmí a plátkyně a zavázala se nedílnou rukou se žalovaným Otto M-em platiti uvedené měsíční výživné. Proti žalobě o placení výživného

600 Kč namítli žalovaní započtením vzájemnou pohledávku Heleny M-ové 20.000 Kč. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, máje za to, že se započtením uplatňovaná pohledávka nehodí k započtení, a uvedl v tomto směru v d ů v o d e c h: Nárok manželky na poskytování slušné výživy má podle dvorního dekretu ze dne 4. ledna 1841 Sb. z. s. čís. 531 touž hmotněprávní povahu jako nárok podle § 91, po případě § 1264 obč. zák. Již z doslovu dvorního dekretu plyne, že výživné v penězích jest jen náhražkou této výživy. Pohledávku žalované Heleny M-ové nelze započítati na výživné, neboť tyto pohledávky nejsou stejnorodé (§ 1440 obč. zák.). Odvolací soud k odvolání žalovaných změnil napadený rozsudek v ten rozum, že žalované Heleně M-ové přísluší proti žalobkyni započtením namítaná pohledávka ve výši 11.236 Kč, že do této výše žalobní nárok ohledně splátek až včetně do konce roku 1929 započtením zanikl a že se žalobní prosba co do 11.236 Kč, to jest splátek až do konce prosince 1929 zamítá. D ů v o d y: Odvolací soud nesouhlasí s názorem napadeného rozsudku. Jde tu o rozlukou, nikoli jen o rozvod manželství. Rozlukou zaniká vyživovací povinnost dřívějšího manžela a rozloučená manželka má podle § 1266 obč. zák. nárok na náhradu škody. Jde tu tedy o nárok na náhradu škody, nikoliv o nárok vyživovací, to i tehdy, děje-li se placení podle smlouvy a obdobně jako u výživného v měsíčních lhůtách; předmětem nároku je peněžitá pohledávka, nikoli nárok na poskytování výživy in natura, může tedy na tento peněžitý nárok býti započítána jakákoli jiná pohledávka peněžitá, aniž lze říci, že tu jest nestejnorodost nároků, která by nepřipouštěla započtení, jak by tomu bylo, kdyby se s peněžitou pohledávkou střetl nárok na poskytování výživy in natura, tedy nikoli peněžitá pohledávka. Poněvadž až na tvrzenou nestejnorodost jsou tu podle souhlasného přednesu jinak všechny podmínky započtení mimosoudního ve smyslu § 1438 a násl. obč. zák., nezbylo, než vysloviti, že žalobní nárok na splátky až včetně do konce prosince 1929, jež jednak podle žaloby, jednak i mezitímním uplynutím času staly se splatnými, započtením zanikl, a bylo proto žalobní prosbu v tomto rozsahu zamítnouti. Jinak rozsudek nebyl napaden, pokud se v něm stanoví povinnost žalovaných k placení dalších částek, a zůstal proto nedotčen.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a nařídil prvnímu soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

V otázce, o níž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Odvolací soud zastává názor, že nejde v souzeném sporu o výživné, na něž by nebylo lze započítati pohledávku žalované, a to proto, že žalobkyně není manželkou rozvedenou, nýbrž manželkou rozloučenou, že rozlukou zaniká vyživovací povinnost manžela a manželka má jen nárok na odškodnění podle § 1266 obč. zák. Její nárok není prý tedy nárokem na výživu, nýbrž jiným nárokem na náhradu škody. Dovolatelka napadá tento názor, uvádějíc, že její nárok na výživné není nárokem na odškodnění ze zákona podle § 1266 obč. zák., nýbrž smluveným nárokem

na výživné. Dovolatelka nedomáhala se ani žalobou nároku na náhradu škody podle zákona, nýbrž slíbeného výživného. Předpoklad odvolacího soudu, že jde o nárok na náhradu škody ze zákona podle § 1266 obč. zák. není tedy ve shodě se spisy. Než to není rozhodné, ježto pro námitku započtení nezáleží na tom, zda se výživné vymáhá podle zákona či podle smlouvy, an smlouvou byl jen upraven nárok na výživu příslušející ze zákona. V podstatě jde i při smluvní úpravě o nárok ze zákona, který se jen smlouvou upravuje co do výše nebo uznává. Po právní stránce jde o to, 1. zda proti nároku na výživné z důvodu poměru rodinného lze namítati k započtení vzájemnou pohledávku z jiného důvodu, a 2. zda a pokud za takové výživné lze považovati i smluvené výživné manželky pro případ rozluky. Jak ukázáno nelze činiti rozdíl, zda byl takový nárok na výživu určen co do výše smluvně či zda se tak nestalo. Nelze také rozeznávati, zda výživné bylo stanoveno pro manželku nerozvedenou, rozvedenou, ba i pro rozloučenou. Rozloučené manželce ovšem zákon nepřiznává nárok přímo na výživu, nýbrž přiznává jí jen nárok na odškodné. Ale tam, kde rozloučená manželka utrpěla skutečně škodu tím, že jí následkem rozluky výživa ušla a nemá za ni náhradu, přísluší jí podle § 1266 obč. zák. a § 1323 obč. zák. právo, by jí tato škoda byla nahrazena po případě tím způsobem, že se zřídí předešlý stav, tedy že se jí dostane výživného a že se jí tedy nahradí výživné, pokud jí ušlo. Tak se také stalo úmluvou stran, již se žalovaný Otto M. zavázal, že bude vyživovati svou manželku měsíčně 600 Kč. Jde tedy i ve sporném případě o nárok na výživu z poměru rodinného, třebaže upravený smlouvou.

Čís. 11155.

Pojišťovací smlouva.

Platilo-li podle pojišťovacích podmínek za odstoupení od smlouvy, nebude-li první premie do určité doby po dospělosti, následná premie pak do určité doby po uplynutí dodatečné lhůty uplatněna žalobou, nastává zánik smlouvy, jde-li o p r v n í premii, již tím, že nebyla žaloba ve lhůtě podána. Nejde tu jen o pojišťovatelovo právo, jehož pojišťovatel použítí může, ale nemusí. O takovém právu pojišťovatelově bylo by lze mluvit jen u premií následných.

Stranám není zabráněno, by se, nebyla-li premie zaplácena včas, nedohodly, že pro tentokráte má sejít z ustanovení o propadné lhůtě a že tudíž smlouva přes nezaplacení premie má trvati dále. Takovou dohodu (§ 863 obč. zák.) nelze spatřovati v tom, že pojišťovna povolila pojistníku splátkové zapravování premií a že vyřídila dva nastavší škodné případy.

(Rozh. ze dne 13. listopadu 1931, Rv I 1433/30.)

Žalobkyně domáhala se na žalované pojišťovně, by bylo uznáno právem, že smlouva o pojištění proti havarii a proti požáru automobilu žalobkyně není po právu a že žalovaná není oprávněna požadovati od